

Drepturi **egale**,
drept **deplin!**

Egalitatea
între femei
și bărbați
în Québec

Québec

Drepturi **egale**,
drept **deplin!**

Egalitatea
între femei
și bărbați
în Québec

CUPRINS

SCURT ISTORIC _____	7
Pentru informații suplimentare _____	12
EGALITATEA ÎN EDUCAȚIE _____	14
O școală pentru toate și pentru toți _____	15
O școală publică nereligioasă _____	15
Educația și accesul pe piața de muncă _____	15
Corpul profesoral: persoane care ne însoțesc, aliați _____	16
Manuale școlare fără discriminare sexuală și reprezentative ale diversității _____	16
Profesii accesibile fără discriminare! _____	17
Pentru informații suplimentare _____	18
EGALITATEA ÎN CADRUL CUPLULUI ȘI AL FAMILIEI _____	20
A trăi în cuplu _____	21
Căsătoria _____	21
Uniunea civilă _____	22
Regimul matrimonial _____	23
Uniunea de fapt _____	24
Viața de familie _____	25
Reședința familială _____	26
Separarea _____	27
Medierea familială: pentru a cântări bine înainte de a face o alegere _____	27
Încredințarea copiilor _____	29
Pensia alimentară pentru un copil _____	29
Obligația alimentară față de partener sau parteneră _____	29
Pentru informații suplimentare _____	30

EGALITATE LA MUNCĂ ȘI ÎN AFACERI _____	32
Salariul: un tratament just și echitabil _____	33
Condiții de muncă: cerințe minime _____	34
Mediul de lucru: demnitate și respect _____	34
Concilierea slujbă-familie: un „statut particular” pentru părinți _____	36
Serviciile de îngrijire și supraveghere a copilului _____	36
Învoirile _____	37
Québec-ul are nevoie de femei antreprenor! _____	38
Pentru informații suplimentare _____	39
EGALITATE ÎN SERVICIILE DE SĂNĂTATE _____	43
Care sunt drepturile fundamentale recunoscute? _____	44
„Mediul — schimbarea de optică” _____	46
Planificarea nașterilor și avortului _____	47
Pentru informații suplimentare _____	47
EGALITATEA PRIVIND SECURITATEA ȘI INTEGRITATEA PERSOANEI _____	49
Violența conjugală _____	50
Agresiunile sexuale _____	52
Pentru informații suplimentare _____	54
PARTICIPAREA LA VIAȚA PUBLICĂ _____	56
Fundamentul democrației: votul _____	57
Implicarea _____	57
Participarea comunitară _____	58
Libertatea de exprimare _____	58
Pentru informații suplimentare _____	58
MENȚINEȚI DIRECȚIA EGALITATE ÎN CONTINUARE! _____	60
ANEXA _____	62

Acest ghid a fost realizat de către Secrétariat à la condition féminine în colaborare cu următoarele ministere:

- × Ministère de l'Éducation, du Loisir et du Sport
- × Ministère de l'Emploi et de la Solidarité sociale
- × Ministère de la Famille
- × Ministère de l'Immigration et des Communautés culturelles
- × Ministère de la Justice
- × Ministère de la Santé et des Services sociaux
- × Ministère de la Sécurité publique
- × Ministère du Travail
- × Ministère des Finances et de l'Économie

Secrétariat à la condition féminine ține să mulțumească următoarelor persoane pentru generoasa lor contribuție:

- × Domnul Hassan Hassani, Table de concertation des organismes au service des personnes réfugiées et immigrantes
- × Doamna Yasmina Chouakri, Fédération des femmes du Québec
- × Doamna May Chiu, Fédération des femmes du Québec
- × Doamna Jo-Ann Laporte, La Maisonnée
- × Domnul Stéphane De Bussher, L'Hirondelle
- × Domnul Yann Hairaud, AMPE-CITI
- × Doamna Anne-Marie Rodrigues, Centre d'action socio-communautaire de Montréal
- × Doamna Isabelle Goupil, Centre des femmes de Montréal
- × Doamna Maude Briancourt, Centre des femmes de Montréal
- × Doamna Martine Simard, CARI St-Laurent
- × Doamna Jacinthe Voyer, Accueil parrainage Outaouais
- × Doamna Louise Carrier, Service d'aide aux Néo-Canadiens
- × Doamna Liliana Hernandez, Centre multiethnique de Québec

AVERTISMENT

Prezentul ghid include, într-o manieră succintă și vulgarizată, informații privind diferite întrebări juridice. Pentru a obține mai multe precizări în ce privește subiectele abordate, este utilă consultarea directă a textelor din diferitele dispoziții legislative și reglementări aplicabile.

Ediție originală:

Direction des relations publiques
Ministère de la Culture, des Communications
et de la Condition féminine

Reeditare:

Secrétariat à la condition féminine

Traducere:

Services d'édition Guy Connolly

Concepție grafică:

Paquin design

Pentru a obține un exemplar:

Secrétariat à la condition féminine
905, avenue Honoré-Mercier, 3e étage
Québec (Québec) G1R 5M6
Telefon: 418 643-9052
Fax: 418 643-4991
Adresa electronică: scf@scf.gouv.qc.ca

Acest document est disponibil în nouă limbi (format PDF)
în secțiunea Publicații de pe site-ul web al Secrétariat
à la condition féminine (www.scf.gouv.qc.ca).

Depozit legal — 2009

Bibliothèque et Archives nationales du Québec
Bibliothèque et Archives Canada

ISBN: 978-2-550-71083-7 (Versiune PDF)

© Gouvernement du Québec

SCURT ISTORIC

În Québec, ca de altfel peste tot în Occident, ultimul secol a fost marcat de luptele pentru egalitate între femei și bărbați.

Dacă în 1918 Parlamentul de la Ottawa acorda dreptul de vot femeilor canadiene la alegerile federale, în Québec, femeia căsătorită continua să fie considerată ca un copil din punct de vedere juridic.

În fruntea mișcării sufragetelor, două pioniere adepte ale justiției sociale, Idola Saint-Jean (1880-1945) și Thérèse Casgrain (1896-1981), întreprind în acea epocă numeroase marșuri și campanii pentru ca femeile să fie recunoscute ca ființe umane cu drepturi depline. În ciuda sarcasmului și opoziției răuvoitoare a celor mai conservatoare clase ale societății, eforturile lor au fost încununuate de succes în luna iunie 1940, când guvernul din Québec a acordat într-un final dreptul de vot femeilor.

În materie de egalitate, hotărârea fermă a militanților și militantelor a fost evident recompensată în anii 1960 și 1970, printre altele, cu adoptarea în 1968 a legii „Loi sur le divorce” de către Parlamentul federal. În Québec, înaintea acestei date, căsătoria era aproape de nedesfăcut. În 1971, femeile obțin dreptul de a fi jurați.

Un alt pas înainte a fost făcut în 1975 odată cu adoptarea de către Québec a „Charte des droits et libertés de la personne” care interzice pentru prima dată, în mod oficial, orice formă de discriminare, inclusiv cea bazată pe sex. În Canada, „Charte des droits et libertés” este inclusă în Constituție în 1982. În Québec și în Canada, cartele ocupă unul din primele locuri în ierarhia textelor legale.

Două importante structuri de stat iau naștere în acea perioadă în Québec: Conseil du statut de la femme (CSF) și Secrétariat à la condition féminine (SCF). Creat în 1973, CSF este un organism guvernamental consultativ și de studiu, destinat promovării și apărării drepturilor și intereselor femeilor din Québec. Secrétariat à la condition féminine a fost înființat în 1979 pentru a sprijini și a îndruma ministra responsabilă cu Condiția feminină.

Unul dintre avizele CSF a dus la adoptarea în unanimitate de către Adunarea națională a unei legi care modifică „Charte des droits et libertés de la personne” în Québec, reafirmând astfel principiul fundamental de egalitate între femei și bărbați. Dincolo de mesajul clar expus întregii societăți, această nouă legislație precizează tribunalelor importanța acestei valori fundamentale care este egalitatea între femei și bărbați.

Anii 1980 sunt marcați de numeroase progrese juridice, dintre care o mare parte confirmă și protejează principiul de egalitate între sexe. Practici tradiționale sunt revizuite, politici și programe sunt elaborate, și noi măsuri sunt luate pentru a corecta diferențele.

În 1981, bărbații și femeile devin egali în cadrul căsătoriei, confirmând dreptul femeilor de a-și păstra numele și de a-l transmite copiilor lor. În 1989, modificări ale Codului civil impun noțiunea de patrimoniu familial, favorizând astfel egalitatea economică între părți în cazul unui divorț.

În 1996, adoptarea legii „Loi sur l'équité salariale” constituie măsura care va avea un mare impact asupra situației economice a femeilor prin stabilirea principiului acordării unui salariu egal pentru muncă egală.

În concluzie, de-a lungul anilor, Québec-ul și-a modificat legislația, ținând cont de evoluția societății. În același timp, pentru a fi egalitate nu e suficient doar să fie aplicate noi măsuri sau introduse noi dispoziții în textele

de lege. Se impune, în aceeași măsură, garanția ca legile, politicile și programele să fie concepute în funcție de realitățile distincte ale femeilor și bărbaților.

Politica guvernamentală *Pour que l'égalité de droit devienne une égalité de fait* (Pentru ca egalitatea de drept să devină egalitate de fapt), care include mai multe obiective regrupate în șase direcții principale, confirmă, mai mult ca oricând, voința guvernului din Québec de a depăși obstacolele care se interpun în calea realizării depline a egalității între femei și bărbați.

Un prim plan de acțiune decurgând din această politică a fost pus în aplicare din anul 2007 până în 2011, de către 15 ministere și organisme guvernamentale.

Un al doilea plan guvernamental de acțiune vizând egalitatea dintre femei și bărbați este actualmente în aplicare pentru perioada 2011-2015. În prezent, 26 de ministere și organisme guvernamentale sunt responsabile cu aplicarea celor 102 acțiuni prevăzute pentru a proceda în conformitate cu cele șapte linii directoare ale acestui plan de acțiune.

Lupta pentru justiție socială nu este încă terminată, deși contribuția societății quebecoase în materie de egalitate între sexe este astăzi recunoscută pe plan internațional datorită experienței și valorilor ei colective.

Printre altele, acțiunea Québec-ului de promovare și concretizare a egalității se inspiră, în principal, din două documente fundamentale: „Programme d’action de Beijing” și „Convention sur l’élimination de toutes les formes de discrimination à l’égard des femmes” (CEDEF). Adoptată de către Adunarea generală a Națiunilor Unite, CEDEF constituie convenția internațională cea mai completă în privința egalității între femei și bărbați.

„Dezvoltarea deplină a unei țări, bunăstarea mondială și cauza păcii solicită participarea maximă a femeilor în egală măsură cu cea a bărbaților, în toate domeniile” (Convention sur l’élimination de toutes les formes de discrimination à l’égard des femmes).

Acest document de informare se înscrie pe linia politicii guvernamentale pentru egalitate între femei și bărbați. El se adresează tuturor femeilor și bărbaților din Québec, fiind util tuturor celor care vor să cunoască modul în care egalitatea este transpusă în practică în diversele domenii sau sectoare de activitate, în particular în:

- educație;
- cuplu și familie;
- muncă și afaceri;
- sănătate;
- securitatea și integritatea persoanei;
- participarea la viața publică.

EGALITATEA ȘI CARTELE

În cazul legislației din Québec, bazele principiului de egalitate între sexe sunt înscrise în „Charte des droits et libertés de la personne”. Între altele, recunoașterea și promovarea egalității femeilor și bărbaților fac obiectul multora dintre măsurile legislative din diferite sectoare de activitate, în mod particular în cazul legilor „Loi sur l'équité salariale”, „Loi sur l'accès à l'égalité en emploi dans des organismes publics” și „Loi sur la gouvernance des sociétés d'État et modifiant diverses dispositions législatives”.

- Articolul 10 din Cartă recunoaște în mod special că orice persoană are dreptul la recunoașterea și la exercitarea drepturilor și libertăților persoanei fără discriminare sau diferențiere fondate pe rasă, culoare, sex, sarcină, orientare sexuală, stare civilă, vârstă, religie, convingeri politice, limbă, origine etnică sau națională, condiție socială, handicap sau utilizare a unui mijloc de compensare a acestui handicap.
- Articolul 50.1 prevede că drepturile și libertățile enunțate în Cartă sunt garantate în mod egal femeilor și bărbaților.

„Charte canadienne des droits et libertés”, introdusă în Constituția canadiană, prevede, de asemenea, măsuri pentru garantarea dreptului la egalitate, îndeosebi cea între sexe.

- Articolul 15 afirmă că toți bărbații și toate femeile au dreptul la aceeași protecție și la același beneficiu legal, independent de orice discriminare, în mod special cea bazată pe rasă, origine națională sau etnică, culoare, religie, sex, vârstă, deficiențe mintale sau fizice.
- Articolul 28 prevede că, independent de orice alte dispoziții, drepturile și libertățile care sunt menționate aici sunt garantate în mod egal celor două sexe.

De reținut: aceste carte reprezintă vârful ierarhiei textelor legale.

Pentru informații suplimentare

Charte des droits et libertés de la personne:

www2.publicationsduquebec.gouv.qc.ca/dynamicSearch/telecharge.php?type=2&file=/C_12/C12.HTM.

Politica guvernamentală pentru egalitatea între femei și bărbați.

Pour que l'égalité de droit devienne une égalité de fait:

www.scf.gouv.qc.ca/fileadmin/publications/politique_fr.pdf.

Plan guvernamental de acțiune pentru egalitatea între femei și bărbați 2011-2015:

www.scf.gouv.qc.ca/fileadmin/publications/politique/Plan_d_action_complet_2011-06-13.pdf.

Conseil du statut de la femme. *La constante progression des femmes*, édition 2011:

www.csf.gouv.qc.ca/modules/fichierspublications/fichier-35-1400.pdf.

EGALITATEA ÎN EDUCAȚIE

Educația școlară urmărește să asigure șanse egale pentru toate persoanele, indiferent de sex. Aceasta este una dintre condițiile primordiale pentru edificarea unei societăți egalitare. Niciodată nu va fi de ajuns să o repetăm: dacă vrem să asigurăm un viitor egalitar copiilor noștri, studiile trebuie puse în valoare, iar lupta împotriva abandonului școlar trebuie întărită.

O școală pentru toate și pentru toți

Fetele și băieții comunică în clasă și sunt tratați în același mod în școală, fără a se face distincție între ei; au aceleași posibilități și trebuie să respecte aceleași exigențe. Școala reprezintă un loc privilegiat pentru desființarea stereotipurilor sexuale și promovarea raporturilor egalitare. Egalitatea șanselor și egalitatea între sexe stau la baza sistemului nostru de educație.

O școală publică nereligioasă

Școala publică în provincia Québec este comună, inclusivă, democratică și deschisă. Nu este o școală religioasă. Deci, părinții elevilor care frecventează aceste instituții școlare au datoria de a le transmite copiilor valorile lor religioase.

Educația și accesul pe piața de muncă

Școlaritatea reprezintă pentru copilul dumneavoastră cel mai bun atu pentru a-și construi un viitor. Este adevărat atât pentru femei, cât și pentru bărbați.

În plus, atât femeile, cât și bărbații, au acces la diferitele tipuri de pregătire care să le permită accesul pe piața muncii: pregătire profesională, pregătire tehnică și pregătire universitară.

Corpul profesoral: persoane care ne însoțesc, aliați

În cadrul școlii, toți membrii personalului acesteia, în mod special însă profesoarele și profesorii, inculcă elevilor importanța respectului mutual, în special în relațiile amicale sau sentimentale, în clasă și în societate. Ei pot de asemenea să le trezească interesul pentru negociere atunci când apar conflicte de relație, în scopul de a preveni riscurile violenței sub toate formele sale.

În situația în care membrii personalului școlar se adresează părinților, ei comunică cu mama și cu tata, conform principiului egalității sexelor.

Manuale școlare fără discriminare sexuală și reprezentative ale diversității

Sistemul de educație în Québec contribuie la promovarea egalității între sexe și a diversității.

- Băieții și fetele primesc o învățatură neutră, lipsită de stereotipuri sexuale și vizând promovarea raporturilor egalitare.
- Manualele școlare proiectează imaginea unei societăți egalitare și a diversității din Québec, comunitățile etnoculturale fiind bine reprezentate în cadrul acestora.

„Statele participante iau toate măsurile necesare pentru modificarea schemelor și modelelor de comportament sociocultural al bărbatului și al femeii în vederea eliminării prejudecăților... care sunt bazate pe ideea de inferioritate sau de superioritate a unuia sau altuia dintre sexe sau pe cea a unui rol stereotip al bărbaților și femeilor” (articolul 5a, Convention sur l'élimination de toutes les formes de discrimination à l'égard des femmes).

Profesii accesibile fără discriminare!

Prejudecăți, stereotipuri, locuri de muncă inaccesibile: numeroase sunt obstacolele în calea accesului femeilor și bărbaților la meserii rezervate tradițional celuilalt sex. Dar vremurile se schimbă. La facultate spre exemplu, numărul studentelor înscrise la discipline tradițional masculine, cum ar fi medicina, stomatologia și dreptul, este în plină creștere.

- În scopul de a atrage femeile, programe guvernamentale oferă șansa ocupării de posturi tradițional masculine.
- În schimb, multe sectoare de activitate, istoric atribuite femeilor, cum ar fi educația și serviciile de sănătate, îngrijirea persoanelor, sunt în căutare de candidați masculini. Cei ce vor opta pentru aceste meserii și profesii își sporesc șansele de a se integra rapid pe piața muncii, de a-și asigura o securitate economică și excelente perspective de carieră. Și astfel, exemple din cele mai diversificate vor fi oferite băieților și fetelor.

Școala, familia și societatea urmăresc același obiectiv: depășirea prejudecăților și stereotipurilor pentru a încuraja mai bine tinerii să persevereze în studiile lor și să se realizeze în meseria sau în profesia aleasă.

Pentru informații suplimentare

Educația în general și sistemul școlar:

www.mels.gouv.qc.ca/accueil

Pregătirea profesională și tehnică:

www.mels.gouv.qc.ca/accueil

Învățământ colegial:

www.mesrst.gouv.qc.ca/colleges

Adresați-vă, de asemenea, cégep-ului din regiunea dumneavoastră.

Învățământ universitar:

www.mesrst.gouv.qc.ca/universites

Adresați-vă, de asemenea, universității care vă convine.

EGALITATEA ÎN CADRUL CUPLULUI ȘI AL FAMILIEI

Întemeierea unei familii este o decizie importantă. Angajamentul unei vieți comune de asemenea. Bărbați sau femei care trăiți în cuplu – de același sex sau de sexe opuse –, sunteți egali în fața legii și aveți aceleași obligații unul față de celălalt și față de copiii dumneavoastră.

A trăi în cuplu

Dumneavoastră decideți să trăiți în cuplu. Aveți la alegere trei forme de uniune: căsătoria, uniunea civilă și uniunea de fapt.

Căsătoria

- Căsătoria este bazată pe consimțământul liber și conștient a două persoane cu vârsta minimă de 16 ani. Tinerii sub 18 ani trebuie să primească acordul părinților sau al tutorelui.
- Puteți opta pentru o căsătorie civilă sau una religioasă. Amândouă au aceeași valoare legală.
- Dacă sunteți căsătoriți legal în străinătate, căsătoria vă este bineînțeles recunoscută, dar veți fi supuși legilor din Québec ca și cuplurile căsătorite aici.
- O căsătorie nu este desfăcută pur și simplu prin încetarea deliberată a vieții în comun. În cazul unei căsătorii, doar o hotărâre judecătorească dată de tribunal poate pune capăt uniunii, chiar dacă soții depun o cerere comună de divorț (divorț amiabil).

CLIP: Codul civil prevede că soția își păstrează numele de fată și utilizează acest nume în exercitarea drepturilor sale civile. În același timp, orice persoană este liberă să se prezinte în societate cu numele soțului sau să adauge numele acestuia la numele său. Această practică este însă din ce în ce mai puțin utilizată în Québec.

Uniunea civilă

- Dacă ați optat pentru uniunea civilă, aveți aceleași drepturi și aceleași obligații ca și persoanele căsătorite. Cei ce pot beneficia de uniune civilă sunt persoanele cu vârsta de 18 ani sau mai mult, de același sex sau de sexe opuse. Partenerii din cuplu nu trebuie totuși să fie implicați într-o altă relație anterioară, indiferent că este vorba de o uniune civilă sau de o căsătorie.
- Ca și în cazul căsătoriei, aveți de ales între celebrarea civilă sau religioasă.
- În plus, Québec-ul recunoaște forma dumneavoastră de uniune dacă, bineînțeles, aceasta respectă legile țării unde a fost încheiată.
- Uniunea civilă poate fi desfăcută prin tribunal sau chiar printr-o simplă declarație comună în fața notarului cu condiția ca părțile să fi avut o înțelegere prealabilă în ceea ce privește consecințele separării și ca interesul unui copil comun să nu fie afectat.

CLIP: Din anul 2002, uniunea civilă este admisă pentru persoanele de același sex. Căsătoria persoanelor de același sex este permisă din anul 2004.

ACELEAȘI DREPTURI, ACELEAȘI OBLIGAȚII

Căsătoria și uniunea civilă au aceleași efecte. Spre exemplu, în ambele cazuri, partenerii:

- își datorează reciproc respect, fidelitate, siguranță și sprijin;
- își asumă împreună aspectele morale și materiale ale familiei;
- exercită împreună funcția de părinte și își asumă responsabilitățile care decurg din aceasta, respectiv de a asigura hrana, întreținerea și educarea copiilor;
- aleg împreună reședința familială;
- contribuie la responsabilitățile familiei, fiecare în funcție de aptitudinea sa;
- își asumă împreună datoriile acumulate pentru nevoile curente ale familiei, doar dacă nu există o înțelegere contrară;
- constituie patrimoniul familial din bunurile lor.

Regimul matrimonial

Sub ce regim matrimonial ați dori să vă administrați bunurile? Codul civil propune trei regimuri: societatea de bunuri achiziționate în timpul căsătoriei, separarea de bunuri, comunitatea de bunuri. Societatea de achiziții se aplică automat, dacă nu semnați niciun fel de contract.

Indiferent de regimul ales, regulile de partaj al patrimoniului familial vor avea întotdeauna prioritate în cazul unei separări sau al unui deces. Regulile specifice regimului matrimonial vor intra ulterior în vigoare.

PATRIMONIUL FAMILIAL

Căsătoria și uniunea civilă implică constituirea unui „patrimoniu familial”. Ce conține acest patrimoniu? În principal, este vorba de următoarele bunuri: reședința principală a familiei, reședința sau reședințele secundare dacă este cazul, mobilele care decorează această sau aceste reședințe, automobilul sau automobilele utilizate de către familie, drepturile acumulate în regimul de pensie pe durata căsătoriei sau a uniunii. În cazul unei separări, cele două părți au fiecare dreptul la jumătate din valoarea patrimoniului familial după achitarea eventualelor datorii acumulate de către cuplu, fără a include valoarea bunurilor pe care fiecare le posedă înaintea uniunii.

Regulile patrimoniului familial se aplică tuturor cuplurilor, chiar dacă acestea s-au constituit în străinătate. Obiectivul este acela de a favoriza egalitatea și securitatea economică celor două persoane implicate, în caz de separare.

Uniunea de fapt

- Ați decis să duceți o viață comună fără a vă formaliza printr-o căsătorie sau uniune civilă? În acest caz înseamnă că sunteți într-o „uniune de fapt” sau „uniune liberă”.
- În Québec, mai bine de un cuplu din trei a ales această formă de uniune.
- Partenerii din uniunea de fapt nu beneficiază de protecțiile recunoscute cuplurilor căsătorite sau celor dintr-o uniune civilă, chiar dacă aceștia trăiesc împreună de foarte mult timp. Spre exemplu, ei nu se supun nici partajului patrimoniului familial între parteneri, nici obligației de a plăti pensia alimentară.
- Anumite legi cu caracter social sau fiscal consideră uniunea de fapt similară căsătoriei sau uniunii civile. Ele țin cont, deci, de criterii cum ar fi durata de conviețuire sau prezența unui copil născut în cadrul acestei uniuni. Aceste legi acoperă diverse domenii: plata impozitelor, sprijinirea veniturilor, accidente de muncă, asistența juridică etc.
- Pentru a asigura o mai mare securitate economică părților este recomandabilă încheierea unui contract de coabitare și cumpărarea bunurilor în coproprietate.

Viața de familie

Autoritatea părintească și responsabilitățile familiale se exercită împreună.

- Autoritatea părintească vă plasează pe dumneavoastră și pe partenerul/partenera umnevoastră pe picior de egalitate în fața copiilor dumneavoastră comuni.
- Societatea din Québec preconizează o împărțire egală a responsabilităților partenerilor (femeia și bărbatul) față de copiii lor, indiferent de forma de uniune. Într-o proporție din ce în ce mai mare, tații intră în concediu de paternitate odată cu nașterea copilului lor.
- Cine spune responsabilitate familială spune și împărțire a responsabilităților domestice: menaj, prepararea meselor etc. Această împărțire trebuie să fie cât mai echitabilă posibil, în special pentru că, în multe cazuri, cei doi parteneri au un loc de muncă.

CLIP: În Québec, în 2012, 78%* din proaspeții tați și-au luat concediu la nașterea copilului lor.

* Din numărul total de nașteri care au făcut obiectul unor cereri de indemnizație adresate către Régime québécois d'assurance parentale (76 775).

(Sursă: Conseil de gestion de l'assurance parentale. *Statistiques officielles sur les prestataires du Régime québécois d'assurance parentale*, decembrie 2012.)

„... rolul tradițional al bărbatului în familie și în societate trebuie să evolueze la fel ca cel al femeii, dacă vrem să ajungem la o reală egalitate a bărbatului și a femeii” (Preambul, Convention sur l'élimination de toutes les formes de discrimination à l'égard des femmes).

CLIP: În Québec, un copil primește la naștere unul sau mai multe prenume alese de către tatăl și mama sa, precum și un nume de familie. Acest nume de familie poate fi cel al tatălui sau cel al mamei. De asemenea, acesta se poate compune din cele două nume ale părinților lui. Un copil nu poate niciodată să primească mai mult de două nume de familie.

Reședința familială

Reședința familială este locul unde v-ați stabilit domiciliul împreună cu familia dumneavoastră. Locuința și mobilele familiei beneficiază de o protecție particulară în cazul în care sunteți căsătoriți sau uniți sub formă civilă. Astfel, dacă această locuință este închiriată, unul din parteneri nu va putea să o subînchirieze sau să o cedeze ori să pună capăt unui contract de închiriere, fără consimțământul celuilalt partener, chiar dacă a semnat contractul de închiriere de unul singur, cu condiția prealabilă ca un „aviz de reședință familială” să fie transmis locatorului. De asemenea, dacă este cazul unei locuințe cumpărate, unul din parteneri nu va putea vinde, închiria sau ipoteca această locuință fără să obțină în mod obligatoriu consimțământul celuilalt partener, chiar dacă el este singurul proprietar, cu condiția ca o „declarație de reședință familială” să fi fost făcută la registrul funciar.

CLIP: Este interzis a refuza accesul la o locuință oricărei persoane, pe motiv de discriminare rasială, de culoare, de sex, de religie, de origine etnică sau de condiție socială. „Charte des droits et libertés de la personne” este fără echivoc în acest sens.

Separarea

Vreți să vă separați, să divorțați sau să desfaceți uniunea dumneavoastră civilă în fața tribunalului, iar separarea dumneavoastră să se desfășoare fără probleme? În acest caz puteți trimite la tribunal un proiect de înțelegere. Dacă însă nu vă înțelegeți, puteți recurge la juriști specializați în drept matrimonial sau la specialiști de mediere familială.

După separare, vă păstrați autoritatea parentală și sunteți obligați să contribuiți la întreținerea și educarea copilului dumneavoastră, indiferent dacă el v-a fost încredințat sau nu. Tată și mamă, aveți dreptul și datoria de a asigura îngrijirea, educația, supravegherea și întreținerea copiilor dumneavoastră.

CLIP: Diverse organizații, guvernamentale sau neguvernamentale, pot fi de ajutor sau pot îndruma în cazul unei separări sau al unui divorț. Multe din persoanele care lucrează în aceste organizații sunt supuse secretului profesional. Puteți deci să apelați la ele cu toată încrederea.

Medierea familială: pentru a cântări bine înainte de a face o alegere

Medierea familială este un mod de rezolvare de conflicte. Mediatoarea sau mediatorul vă vor ajuta să negociați o înțelegere echitabilă. Cuplurile cu copii vor avea dreptul la șase ședințe de mediere gratuite.

Rețineți că există situații în care medierea familială este, în general, mai puțin adecvată, de exemplu dacă trăiți o situație de violență conjugală.

CLIP: Dacă veniturile nu vă permit să plătiți onorariul unui avocat sau unei avocate, este posibil să faceți o cerere pentru a beneficia de asistență juridică. Cu sau fără o contribuție minoră, veți putea beneficia de servicii juridice.

SEPARARE PE PARCURSUL UNUI PROCES DE EMIGRARE : CARE LEGI AU PRIORITYATE?

- Dacă o căsătorie sau o uniune a fost încheiată în străinătate, există posibilitatea obținerii unei separări a părților, a unui divorț sau a unei desfaceri a uniunii civile în Québec, în cazul în care sunt îndeplinite condițiile impuse de Codul civil cu privire la domiciliul partenerilor, iar unul dintre parteneri locuiește în Québec. Anumite țări însă nu recunosc decizia pronunțată în Québec.
- Dacă un cuplu se căsătorește într-o țară unde divorțul este interzis prin lege sau legile interzic femeilor să divorțeze, acestea pot totuși să facă o cerere de divorț în fața unui tribunal din Québec. Cererea va fi analizată conform legilor din Québec și din Canada, legi care nu fac nicio distincție între bărbat și femeie în privința drepturilor.
- Dacă două persoane se căsătoresc în străinătate unde au și trăit timp de mai mulți ani înainte de a se stabili în Québec, se va aplica legea în vigoare în Québec pentru încredințarea copiilor în cazul unei separări. Anumite țări ar putea să nu recunoască totuși decizia de încredințare a copiilor obținută în Québec.
- O persoană care este sponsorizată de către partenerul sau partenera sa își poate pierde dreptul de rezidență permanentă, în cazul în care se separă de sponsorul său. În mod efectiv, din 25 octombrie 2012, Citoyenneté et Immigration Canada impune o condiție pentru acordarea rezidenței permanente partenerilor recent sponsorizați (relații de mai puțin de doi ani, fără copii născuți în perioada acestei uniuni). Nerespectarea acestei condiții poate avea drept consecință retragerea rezidenței permanente în cazul în care uniunea care a permis persoanei sponsorizate să imigreze se desface pe parcursul unei perioade de doi ani. Pentru mai multe informații referitoare la acest subiect, consultați Citoyenneté et Immigration Canada.
- Un sponsorizat este o persoană care este vizată prin angajamentul unui terț de a o lua sub responsabilitatea sa pentru o perioadă determinată, variabilă în funcție de legătura familială sau de program. Angajamentul respectivului terț permite persoanei să imigreze. Noul venit trebuie să respecte însă condiția legată de acordarea rezidenței permanente pentru a-și păstra statutul.

Încredințarea copiilor

Încredințarea copiilor se poate stabili între dumneavoastră pe cale amiabilă. Dacă există litigii, ele vor fi rezolvate prin tribunal. Va fi luată decizia care protejează cel mai bine interesele copilului dumneavoastră, pe toate planurile: intelectual, emoțional, material... Judecătorul sau judecătoarea pot opta de asemenea pentru custodia partajată, potrivit unor modalități variabile, dacă s consideră că dovediți competențe egale și dacă între dumneavoastră există o bună comunicare.

De asemenea, părinții nu se pot opune, fără să aibă un motiv serios, menținerii relațiilor dintre copii și bunicii lor.

Pensia alimentară pentru un copil

Cei doi părinți sunt responsabili de satisfacerea nevoilor materiale ale copilului. În virtutea acestui principiu, un părinte poate ajunge în situația de a plăti o pensie alimentară celuilalt părinte, căruia i s-a încredințat copilul. Această pensie alimentară este stabilită în funcție de numărul copiilor, de venitul părinților și de timpul de încredințare a copilului, alocat fiecărui părinte în parte. Dacă nu există excepții, suma pensiei alimentare este indexată în fiecare an.

Revenu Québec percepe pensiile alimentare pentru a le transmite la rândul lui beneficiarilor. Există posibilitatea de a fi exonerat de acest mod de plată a pensiei alimentare, dacă cele două părți depun împreună o declarație în acest sens.

Obligația alimentară față de partener sau parteneră

Partenerul sau partenera se pot vedea obligați să plătească o pensie alimentară celuilalt. Această pensie este în general considerată ca un sprijin temporar pentru a permite partenerului vizat să-și reorganizeze viața. Fiecare caz este particular. Partenerii unei uniuni de fapt nu au nicio obligație alimentară unul față de celălalt.

Pentru informații suplimentare

Reguli de aplicare generală a dreptului în Québec:

Contactați Ministère de la Justice : 418 643-5140 sau, gratuit, 1 866 536-5140.

Adresa electronică: informations@justice.gouv.qc.ca
Éducaloi: www.educaloi.qc.ca

Mediere familială:

www.justice.gouv.qc.ca/FRANCAIS/publications/generale/mediation.htm.

Desfacerea unei uniuni:

Puteți citi on-line ghidul *Quand un couple se sépare* (www.separation-divorce.info.gouv.qc.ca/fr/index.asp).

Obținerea de servicii juridice

Comunicați direct cu un avocat, o avocată sau chiar cu notari:

Barreau du Québec: 1 800 361-8495;

Chambre des notaires: 1 800 263-1793.

Ajutor juridic:

- Commission des services juridiques: 514 873-3562;
- Centre communautaire juridique de Montréal: 514 864-2111;
- Centre communautaire juridique de Québec: 418 627-4019;
- Consultați site-ul Web al Commission des services juridiques (www.csj.qc.ca), secțiunea Contactați-ne/Birouri de asistență juridică, sau paginile albastre ale anuarului dumneavoastră telefonic (Guvernul din Québec) pentru a afla biroul cel mai apropiat de domiciliul dumneavoastră.

Commission des droits de la personne et des droits de la jeunesse: 514 873-5146, sau, gratuit, 1 800 361-6477.

EGALITATE LA MUNCĂ ȘI ÎN AFACERI

Québec-ul și-a stabilit reguli stricte pentru a garanta persoanelor încadrate în câmpul muncii un tratament just și echitabil. A adoptat, de asemenea, diverse măsuri — cele mai generoase de pe continent — pentru a ajuta mamele și tații să împace cât mai bine viața familială cu cea profesională.

CLIP: Femeile reprezintă circa jumătate din populația activă din Québec (47,3% în 2012). Rata de activitate a femeilor a crescut considerabil în ultimele decenii. În 2012, aceasta ajungea la 82,4% la mamele din Québec având copii sub 16 ani, comparativ cu numai 35,3% în 1976. În materie de rată de activitate, acestea din urmă le-au ajuns din urmă și le-au depășit pe cele din Ontario și Canada (respectiv 78,1% și 78,3% în 2012). (Sursă: Statistique Canada, Base de données CANSIM, Tableau 282-0211, Compilation du Secrétariat à la condition féminine, 2013.)

CLIP: Peste două treimi din cuplurile din Québec (în care femeia este în vârstă de la 25 la 54 de ani) cu copii sub șase ani câștigă două venituri din muncă, o proporție superioară celor din Ontario și Canada. În 2012, acest procentaj se ridică la 71,1% în Québec față de 66,2% în Ontario și 66% în Canada. (Sursă: Statistique Canada, *Enquête sur la population active*, Compilation spéciale pour l'Institut de la statistique du Québec, 2013.)

Salariul: un tratament just și echitabil

Angajatorul dumneavoastră trebuie să respecte două principii importante pentru a stabili salariile personalului său.

- *La muncă egală, salariu egal.* Femeile și bărbații având calificări și experiență similare primesc același salariu, în aceleași condiții, pentru o muncă identică. Acest principiu este înscris în „Charte des droits et libertés de la personne”.
- *La muncă echivalentă, salariu egal.* Până de curând, diverse aspecte ale muncii femeilor nu fuseseră niciodată contabilizate pentru stabilirea salariului. În scopul remedierii acestei situații, Québec-ul a introdus principiul echității salariale. De acum înainte, angajatorul trebuie să verse un salariu egal, nu numai pentru aceeași muncă, ci și pentru o muncă echivalentă. Pentru a putea face acest lucru, angajatorul trebuie să compare, după criterii stabilite, diferitele categorii de munci ale personalului predominant feminin cu cele unde se regăsește o majoritate masculină. Dacă, pentru o muncă echivalentă, comparația arată existența unei diferențe de salariu, situația trebuie corectată. Legea „Loi sur l'équité salariale” se aplică tuturor companiilor cu zece sau mai mulți salariați.

Condiții de muncă: cerințe minime

Diferite legi au fost adoptate pentru a asigura protecția tuturor persoanelor care lucrează în Québec. Legea „Loi sur les normes du travail” fixează condițiile minime în vigoare, oricare ar fi postul pe care îl ocupați: permanent, temporar sau cu timp parțial.

Aceste norme sunt valabile în egală măsură și pentru o persoană care imigrează, indiferent de statutul său: lucrător temporar sau lucrătoare temporară, persoană refugiată, în așteptarea statutului sau sponsorizată.

În cazul personalului sindicalizat, condițiile de muncă sunt reglementate printr-o convenție colectivă de muncă. Nicio convenție colectivă de muncă nu se poate abate de la dispozițiile legii „Loi sur les normes du travail”.

Mediul de lucru: demnitate și respect

În activitatea lor cotidiană, angajații, indiferent de sex, au dreptul la un climat de muncă sănătos, din care să lipsească orice formă de hărțuire.

CLIP: Commission des normes du travail primește reclamațiile femeilor și bărbaților angajați. Motivele reclamațiilor sunt variate: salariu reținut sau poprit, sancțiuni, suspendare sau concediere nejustificate etc. Commission des droits de la personne et des droits de la jeunesse poate primi, de asemenea, reclamații referitoare la situațiile în care se consideră că angajatorul a încălcat unele dispoziții din „Charte des droits et libertés de la personne”.

PROGRAMELE DE ACCES LA EGALITATE LA LOCUL DE MUNCĂ

Una este a enunța un drept. Alta este a-l concretiza în practicile, în modurile de organizare, în activitățile respective ale instituțiilor și întreprinderilor. În Québec, toți angajatorii sunt invitați să adopte un program de acces la egalitate, dacă situația din cadrul companiei lor o cere. Așa cum stipulează „Charte des droits et libertés de la personne”, un astfel de program „are ca scop corectarea situației persoanelor care fac parte din grupuri de victime ale discriminării la locul de muncă, precum și a celor din sectoarele educației sau sănătății și din orice alt serviciu oferit publicului în mod obișnuit” (capitolul C-12, art. 86).

Concilierea slujbă-familie: un „statut particular” pentru părinți

Vă simțiți victime ale discriminării la slujbă pentru că sunteți părinți? Trebuie să știți că responsabilitățile materne sau paterne nu pot fi invocate de către angajatorul dumneavoastră pentru a vă limita accesul la muncă, pregătirea în postul respectiv și nici pentru a vă limita posibilitățile de avansare. Un recurs împotriva practicilor interzise cu privire la responsabilitățile familiale este prevăzut în legea „Loi sur les normes du travail”. Prin urmare, mediile de lucru sunt chemate să ofere condiții de viață avantajoase în materie de conciliere serviciu-familie.

Serviciile de îngrijire și supraveghere a copilului

În scopul de a sprijini părinții, Québec-ul s-a dotat cu o rețea de servicii educative de supraveghere a copiilor. Servicii subvenționate sunt oferite de către centres de la petite enfance (CPE), de către responsabilii cu serviciile de supraveghere în mediu familial și de către grădinițe. Unele medii familiale și grădinițe nu sunt însă subvenționate.

Serviciile de supraveghere a copiilor sunt destinate copiilor mici, de la naștere până la admiterea lor în învățământul preșcolar. Faceți cererea cât mai curând posibil, atunci când prevedeați că veți avea nevoie de serviciile de supraveghere, deoarece acestea sunt extrem de solicitate. Cu cât mai curând, cu atât mai bine!

- Tariful pentru serviciile de supraveghere cu contribuție redusă (subvenționate) este de 7,00 \$ pe zi pentru fiecare copil.
- În cazul în care copilul dumneavoastră frecventează o clasă preșcolară sau primară de la o școală din sectorul public, serviciile de supraveghere școlară din cadrul instituției respective de învățământ îi sunt, de asemenea, accesibile
- Dacă nu găsiți un loc cu contribuție redusă, atunci veți profita de un credit de impozit, care vă va reduce semnificativ taxele de supraveghere a copilului. Prin urmare, este esențial să păstrați dovezile de plată oficială a cheltuielilor de supraveghere a copilului dumneavoastră și chitanțele emise de persoana care a furnizat serviciile.

Învoirile

Pentru femeia însărcinată

Puteți absenta de la lucru, fără a fi platită, pentru un examen medical legat de sarcina dumneavoastră și efectuat de către un medic sau de către o moașă. Este necesar totuși să vă anunțați angajatorul cât mai devreme posibil.

În cazul în care, printre altele, mediul de lucru prezintă un risc pentru dumneavoastră sau copil, aveți dreptul să prestați alte munci. Dacă totuși acest lucru este imposibil, atunci aveți dreptul la un concediu cu compensație.

CLIP: Un angajator nu poate, în niciun caz, concedia o femeie pentru simplul motiv că este însărcinată.

Atât pentru mame, cât și pentru tați

Regimul de asigurare parentală din Québec prevede prestații financiare în următoarele situații: concediu de maternitate, concediu de paternitate și concediu parental sau concediu împărțit între cei doi părinți. Numărul de săptămâni de prestație poate ajunge la 55, și anume 18 săptămâni de concediu de maternitate, 5 săptămâni de concediu de paternitate și 32 de săptămâni de concediu pentru ambii părinți. Numărul total de săptămâni de concediu parental poate fi luat de către oricare dintre cei doi părinți, sau partajat între ei, după o înțelegere stabilă de comun acord.

CLIP: Tatăl are și el dreptul la concediul său; așa cum indică și numele, concediul de paternitate (trei sau cinci săptămâni, în funcție de regimul ales) se referă la tată. Dacă el alege să nu-l utilizeze, concediul de paternitate nu poate fi transferat mamei.

Québec-ul are nevoie de femei antreprenor!

Antreprenoriatul feminin reprezintă o pârghie importantă a dezvoltării. Aportul antreprenoarelor este esențial pentru dezvoltarea unei economii puternice și diversificate.

În scopul de a încuraja femeile să se lanseze în afaceri, guvernul a pus la punct o rețea de organisme de susținere a antreprenoriatului feminin. Aceste organisme, denumite Femmessor, sunt răspândite pe întreg teritoriul Québec-ului. Misiunea lor este să asiste femeile în proiectele lor de întreprindere, să ofere cursuri de pregătire, finanțare și activități de dezvoltare a unei rețele de colaborare profesională și de consiliere.

Pe de altă parte, rețeaua „Réseau québécois du crédit communautaire” oferă persoanelor cu venituri modeste asistență și microcredit în mai multe regiuni.

„Locul la care femeia aspiră nu este locul bărbatului, așa cum unii falși profeți proclamă cu o totală lipsă de înțelegere și știință, ci propriul ei loc.” Citat al doamnei Idola Saint-Jean din 1937. Micheline Dumont și Louise Toupin, *La pensée féministe au Québec*, Éditions du remue-ménage, 2003.

Québec-ul numără multe femei de afaceri competente. Prezente în toate sferile societății, ele se impun prin dinamismul și creativitatea lor. Dacă intenționați să vă lansați în afaceri, comunicați cu rețeaua Femmessor regională sau consultați unul dintre ceilalți parteneri indicați la sfârșitul acestui capitol.

Pentru informații suplimentare

Oferte de lucru sunt accesibile la adresa:

www.placement.emploi.quebec.gouv.qc.ca/mbe/login/portail/portcherc.asp.

Servicii de asistență în vederea angajării:

www.emploi.quebec.gouv.qc.ca/citoyens/trouver-un-emploi/services-daide-a-lemploi.

Emploi-Québec oferă servicii oricărei persoane aflate în căutare de muncă în scopul de a-i facilita integrarea pe piața muncii sau menținerea în slujba respectivă. Aceste servicii furnizează informații privind posibilitățile de angajare, pregătirea și sectoarele de activitate economică. Ele sunt oferite de către Centres locaux d'emploi pretutindeni în Québec.

Pentru a obține coordonatele celui mai apropiat Centre local d'emploi formați 418 643-4721 sau, gratuit, 1 888 643-4721.

www.mess.gouv.qc.ca/services-en-ligne/centres-locaux-emploi/localisateur

Pentru informații suplimentare

Drepturile angajaților:

- Commission des droits de la personne et des droits de la jeunesse: 514 873-5146 sau, gratuit, 1 800 361-6477
www.cdpdj.qc.ca;
- Commission des normes du travail: 514 873-7061 sau, gratuit, 1 800 265-1414
www.cnt.gouv.qc.ca;
- Commission de l'équité salariale
De oriunde în Québec (gratuit):
1 888 528-8765
În regiunea Québec: 418 528-8765
www.ces.gouv.qc.ca.

Antreprenoriat:

Association des centres locaux de développement du Québec (CLD)

www.acldq.qc.ca

CLD asistă antreprenorii, femeii și bărbații, în fiecare etapă a existenței întreprinderii lor, de la demarare până la preluarea schimbului, trecând prin etapele de dezvoltare.

Services Québec – Entreprises

www2.gouv.qc.ca/entreprises/portail.quebec

Acest portal permite simplificarea demersurilor dumneavoastră pe lângă guvernul din Québec pentru a vă crea și a vă administra întreprinderea, precum și pentru a cunoaște programele de asistență financiară care se aplică situației dumneavoastră.

Ministère des Finances et de l'Économie

www.economie.gouv.qc.ca/objectifs/informer/entrepreneuriat

Femmessor

www.femmessor.com

Réseau québécois du crédit communautaire

www.rqcc.qc.ca

Informare și pregătire pentru a face afaceri cu Québec-ul și marile întreprinderi private:

Secrétariat du Conseil du trésor

www.tresor.gouv.qc.ca/faire-affaire-avec-letat/formation/entreprises

Réseau des femmes d'affaires du Québec

www.rfaq.ca/def

Lista serviciilor de supraveghere a copilului din regiunea dumneavoastră de reședință este disponibilă la adresa:

www.mfa.gouv.qc.ca/fr/services-de-garde/parents/localisateur/Pages/index.aspx

Informații privind creditul de impozit pentru cheltuieli legate de supravegherea a copiilor sunt disponibile pe site-ul Internet al Revenu Québec:

www.revenuquebec.ca/fr/citoyen/credits/credit_enfant/default.aspx

Puteți, de asemenea, telefona la direcțiile regionale ale

Ministère de la Famille:

- Direction régionale de la Capitale-Nationale et de l'Est du Québec:
418 644-6955 sau, gratuit, 1 866 640-9919
- Direction régionale du Centre et du Sud du Québec:
450 928-7676 sau, gratuit, 1 866 640-9917
- Direction régionale de l'Ouest et du Nord du Québec:
450 680-6525 sau, gratuit, 1 866 640-9918
- Direction régionale de Montréal :
514 873-7200

EGALITATE ÎN SERVICIILE DE SĂNĂTATE

Aveți o problemă de sănătate și trebuie să consultați un medic? Cineva din anturajul dumneavoastră este victima unui accident? Aveți nevoie de ajutor pentru copilul dumneavoastră sau pentru un părinte în vârstă? Serviciile de sănătate sunt accesibile tuturor, fără nicio deosebire. Imediat ce s-a stabilit faptul că o persoană locuiește în Québec (după criteriile legilor în vigoare), ea are dreptul la serviciile de sănătate.

Aceste servicii constituie un sector sensibil, pentru că, cel mai adesea, persoanele tratate aici se găsesc în situații de vulnerabilitate. Personalul din serviciile de sănătate vizează efectiv ca toată lumea să fie tratată cu respect și demnitate, în totală egalitate.

Care sunt drepturile fundamentale recunoscute?

Printre drepturile recunoscute, există cel de a alege profesionistul sau profesionista care vă va furniza serviciul sau chiar o anumită instituție în particular. În măsura posibilului, și cu condiția să nu fie pusă în pericol sănătatea pacienților și pacientelor, rețeaua de sănătate și de servicii sociale va încerca să răspundă cerințelor în acest sens.

În exercitarea acestui drept trebuie totuși să se țină cont de numeroasele constrângeri administrative ca orarele instituțiilor, organizarea lor internă, eficacitatea lor, resursele lor umane, materiale și financiare etc. În practică, aceasta înseamnă că un pacient sau o pacientă poate cere să fie examinat, tratat sau îngrijit de către o persoană la alegerea sa sau de către un profesionist de același sex, însă nu poate impune acest lucru.

PENTRU CĂ NU SUNTEȚI DOAR UN PACIENT SAU O PACIENTĂ...

Orice persoană rezidentă în Québec are dreptul de:

- a obține informații despre existența serviciilor și a resurselor disponibile în vecinătatea sa, și de asemenea asupra modalităților de acces la aceste servicii și resurse;
- a beneficia de servicii de sănătate și servicii sociale adecvate în planurile științific, uman și social, într-un mod continuu, personalizat și securitar, în funcție de resursele disponibile;
- a alege profesionistul sau profesionista și instituția (a se vedea mai sus);
- a primi îngrijirile pe care starea sa le reclamă, atunci când viața sau integritatea sa fizică sunt în pericol;
- a fi informată asupra stării sale, în așa fel încât să cunoască, în măsura posibilului, diferitele opțiuni medicale care îi sunt oferite, precum și riscurile și consecințele asociate în general fiecăreia dintre aceste opțiuni, înainte de a consimți asupra îngrijirilor;
- a participa la orice decizie care afectează starea sa de sănătate sau bunăstarea sa;

- de a beneficia de însoțirea și de asistența unei persoane la alegerea sa, atunci când dorește să obțină informații sau să facă un demers relativ la un serviciu.

Orice persoană are totodată dreptul la confidențialitatea dosarului personal și la respectarea secretului profesional.

În sfârșit, în afara unor circumstanțe excepționale, nimeni nu poate fi supus fără consimțământul său la îngrijiri, oricare ar fi natura lor: examene, recoltări, tratamente sau orice altă intervenție.

CLIP: INTERVAL DE CARENȚĂ

Pentru o perioadă de maximum trei luni, nou veniții care tocmai s-au stabilit nu sunt acoperiți de regimul de asigurare de sănătate din Québec; este vorba despre intervalul de carență. Nou venitul sau nou venita trebuie să se înscrie la Régie de l'assurance maladie du Québec, chiar de la sosirea sa, pentru a nu întârzia tratarea admisibilității sale. Régie de l'assurance maladie du Québec vă va indica dacă o degrevare a intervalului de carență vi se aplică dumneavoastră sau unui membru al familiei dumneavoastră.

CLIP: DOSAR MEDICAL, STRICT SECRET

Începând cu vârsta de 14 ani, o persoană are dreptul să-și consulte dosarul medical. Ea are totodată dreptul la confidențialitate. La această vârstă, respectiva persoană poate, ca regulă generală, să consimtă singură la îngrijiri. Dacă, totuși, starea sa necesită internarea într-o instituție de sănătate sau servicii sociale pentru o durată mai lungă de douăsprezece ore, trebuie anunțată persoana titulară a autorității parentale sau, mai departe, anunțat tutorele.

„Mediul — schimbarea de optică”

Rolul familiei și al rudelor a câștigat în importanță în ultimii ani în serviciile de sănătate. De acum încolo, accentul este pus pe sprijinul familiei. Aceasta înseamnă că internarea este întotdeauna privită ca soluție temporară sau ca ultimă soluție. Această schimbare reprezintă în plan uman un progres important pentru persoanele respective. Pe de altă parte însă, ea reprezintă muncă în plus pentru multe dintre femei.

Planificarea nașterilor și avortului

Serviciile de planificare a nașterilor pun accentul pe respectarea alegerilor personale, de la contracepție la decizia de a procrea. Același lucru este valabil și pentru perioadele pre și post-natale. Fie că alegeți o casă de nașteri sau un spital, fie că alegeți o moașă sau pur și simplu o doctoriță sau un doctor, ca mamă și tată veți fi împreună pentru a trăi toate etapele perioadei intense reprezentate de venirea pe lume a copilului dumneavoastră.

Întreruperea voluntară a sarcinii (IVS) la cerere este legală în Québec, ca pretutindeni în Canada. Așa cum afirmă Cour suprême du Canada într-una din deciziile sale executorii, de acum celebră (afacerea Chantale Daigle), decizia finală de a alege să ducă sau nu la termen sarcina, revine femeii respective. În cazul unei IVS, se aplică dreptul la respectarea integrității fizice și regula consimțământului la îngrijiri, la fel ca în toate celelalte servicii de sănătate.

„Atunci când lucrurile merg bine pentru femei, întreaga societate beneficiază de aceasta, iar tinerele generații se bucură de un început de viață mai favorabil.” Citat al domnului Kofi Annan, *Les 100 citations de Kofi Annan*, 8 martie 2003.

Pentru informații suplimentare

Organizarea serviciilor și domeniul sănătății în general:
www.msss.gouv.qc.ca.

Pentru o consultație, un examen sau o urgență:

- Info-Santé, formați 811;
- cel mai apropiat centre de santé et de services sociaux;
- medicul sau clinica medicală;
- urgențe spitalicești, dacă situația o justifică (formând 911).

EGALITATEA PRIVIND SECURITATEA ȘI INTEGRITATEA PERSOANEI

Instituțiile publice și numeroase grupuri sociale își multiplică eforturile de mai mulți ani pentru a lupta eficient împotriva tuturor formelor de violență. Eforturi deosebite au fost depuse pentru a contracara violența față de femei, cu precădere violența conjugală, agresiunile sexuale și exploatarea sexuală.

Respectarea integrității fizice este un drept fundamental garantat prin „Charte des droits et libertés de la personne”. Pentru ca exercitarea strictă a acestui drept să se facă însă în toate mediile și circumstanțele vieții — pentru toți cetățenii, bărbați și femei, fără nicio deosebire — mobilizarea societății în ansamblul ei este esențială. Pentru construirea unei societăți fără violență, bărbații și femeile din Québec trebuie să fie solidari.

„Nu este suficient să fie denunțate multiplele forme de agresiune care se exercită împotriva femeilor; trebuie puse în cauză și raporturile sociale care stau la baza lor.”
Conseil du statut de la femme, *Pour les Québécoises, Égalité et indépendance*, 1978, paginile 126-127.

Violența conjugală

Violența conjugală este inacceptabilă și adesea criminală. Ea se exercită în cadrul unei relații amoroase, actuale sau trecute. Ea poate surveni la fel de bine într-un cuplu adult sau într-o relație între tineri.

Violența conjugală se deosebește de o simplă dispută sau conflict între soți. Ea se instalează într-o manieră progresivă, uneori foarte subtilă și se manifestă printr-o serie de acte repetitive care conduc, în general, la o escaladare: amenințări, cuvinte disprețuitoare, denigrare, intimidare sau insulte. Violența conjugală poate, de asemenea, să se manifeste prin tentative de izolare socială, o supraveghere nepotrivită, controlul deplasărilor, dar și prin utilizarea forței fizice: loviri, lansări de obiecte, obținerea de relații sexuale neconsimțite.

Violența conjugală nu este rezultatul unei pierderi a controlului; dimpotrivă, este o preluare a controlului, un mod de a domina.

Dacă sunteți victimă a violenței conjugale, mai multe servicii vă pot veni în ajutor. Printre altele, dacă sunteți martor al unei situații de violență conjugală, trebuie să o semnați serviciilor de poliție formând numărul de telefon 911. Polițistele și polițiștii sunt pregătiți să facă față unor atare situații, să protejeze victimele și să le îndrume către autoritățile de resort care le vor pune la adăpost.

CLIP: În 2012, poliția a înregistrat 19 731 de infracțiuni împotriva persoanelor comise într-un context conjugal. Opt victime din zece erau femei (Sursă: Ministère de la Sécurité publique, *Criminalité dans un contexte conjugal au Québec: faits saillants 2012.*)

Dacă sunteți victimă a violenței conjugale și decideți să vă părăsiți soțul/soția, nu vă veți pierde drepturile. Diverse măsuri sunt, de altfel, prevăzute pentru a vă asigura securitatea și protecția, îndeosebi asistență financiară, în caz că aveți nevoie, și posibilitatea de a rezilia contractul de închiriere a locuinței și de a părăsi locuința fără penalizări, dacă securitatea dumneavoastră sau a copilului este amenințată.

AJUTORUL ACORDAT VICTIMELOR VIOLENȚEI CONJUGALE

- Pe ansamblul regiunilor din Québec sunt oferite mai multe servicii, în mod special servicii psihosociale, servicii de însoțire în justiție și, în unele cazuri, servicii de interpretariat.
- O importantă rețea de centre de găzduire este destinată femeilor victime ale violenței conjugale și copiilor lor.
- Centres de santé et de services sociaux oferă o gamă largă de servicii victimelor violenței conjugale, precum și copiilor care sunt expuși acestui mediu.
- Centrele de asistență acordată victimelor unor acte criminale oferă servicii gratuite și confidențiale, îndeosebi însoțirea în justiție pe toată perioada procesului, și informații referitoare la drepturile și recursurile victimei unui act criminal, precum și la programul de despăgubire a victimelor, INFOVAC-Plus, sau despăgubirile la care pot avea dreptul.
- În același timp, există servicii destinate persoanelor cu comportament violent care, la rândul lor, au nevoie de ajutor.
- SOS Violence conjugale este un serviciu telefonic gratuit, confidențial, anonim și specializat în probleme de violență conjugală, pus la dispoziția victimelor, rudelor acestora sau martorilor, la numărul 1 800 363-9010. SOS Violence conjugale oferă, de asemenea, servicii de primire, evaluare, informare, sensibilizare, susținere și referință.
- O persoană sponsorizată și victimă a violenței conjugale are unde apela. Agenții și agentele de imigrație sunt pregătiți să furnizeze informațiile necesare într-o astfel de situație.
- Șase broșuri speciale pentru persoanele care trăiesc în medii de vulnerabilitate în fața violenței conjugale sunt disponibile în secțiunea Publicații de pe site-ul Internet al Secrétariat à la condition féminine. Ele se adresează:
 - femeilor în vârstă
 - femeilor în situații de handicap
 - femeilor imigrante cu o situație precară
 - femeilor imigrante sau provenite dintr-o comunitate etnoculturală
 - persoanelor lesbiene, homosexuale, bisexuale, transsexuale sau transgender
 - bărbaților victime ale violenței conjugale

Broșurile sunt disponibile în mai multe limbi, în diferite adaptări – pentru femeile în situație de handicap – și pe diferite suporturi.

Agresiunile sexuale

Agresiunea sexuală este un gest cu caracter sexual, cu sau fără contact fizic, comis de către un individ fără consimțământul persoanei vizate sau, în unele cazuri, printr-o manipulare afectivă sau prin șantaj. Este vorba despre un act prin care un individ supune o altă persoană dorințelor proprii printr-un abuz de putere, prin utilizarea forței sau a constrângerii sau sub amenințare implicită sau explicită.

Poate fi vorba despre viol, abuz sexual, contacte sexuale, incest, prostituție și pornografie juvenile. Acestea sunt, în general, acte criminale. În Québec, ca peste tot în lume, femeile și copiii sunt principalele victime ale acestora.

CLIP: În 2012, corpul polițienesc din Québec a înregistrat 5 273 de infracțiuni sexuale, din care 3 856 agresiuni sexuale. Această statistică nu ține cont de toate infracțiunile de natură sexuală. Ea exclude în special infracțiunile legate de pornografia juvenilă și pe cele relative la prostituție (de ex. bordeluri și proxenetism). (Sursă: Ministère de la Sécurité publique, *Infractions sexuelles au Québec: faits saillants 2012.*)

Populația este din ce în ce mai mult sensibilizată la caracterul inacceptabil și criminal al agresiunilor sexuale. Mai mult, ea este informată în mod special asupra faptului că polițiștii și polițiștele știu să intervină adecvat în asemenea cazuri.

Agresiunile sexuale antrenează consecințe nefaste pentru sănătatea, dezvoltarea și bunăstarea victimelor. Dacă sunteți sau ați fost victimă a unei agresiuni sexuale, chiar dacă există o legatură afectivă, o legatură de încredere sau de autoritate între dumneavoastră și persoana care vă agresează, nu ezitați să denunțați această crimă. Cereți ajutor poliției formând 911.

AJUTORUL ACORDAT VICTIMELOR AGRESIUNII SEXUALE

Pe ansamblul Québec-ului, adulților și copiilor victime ale agresiunilor sexuale le sunt oferite mai multe servicii. Centre de santé et de services sociaux cel mai apropiat de dumneavoastră vă oferă, la rândul său, unele servicii și îndrumă victima, dacă este necesar, spre autoritățile de resort corespunzătoare.

Este pus la dispoziție, de asemenea, un serviciu de linie telefonică de referință, gratuit, bilingv și confidențial, destinat să îndrume persoanele victime ale agresiunii sexuale, rudele acestora și intervenienții spre serviciile adecvate, acesta existând pretutindeni în Québec și putând fi apelat în orice moment la 1 888 933-9007.

Centres d'aide aux victimes d'actes criminels (CAVAC) la fel ca și centres d'aide et de lutte contre les agressions à caractère sexuel (CALACS) sunt și ele în măsură să ofere ajutor și informațiile necesare victimelor agresiunii sexuale.

Pentru informații suplimentare despre legile și procedurile judiciare în materie de agresiune sexuală, comunicați cu CAVAC din regiunea dumneavoastră.

Trei pliante în legătură cu agresiunile sexuale, adresându-se populației, în general, persoanelor handicapate și celor în vârstă, sunt disponibile în secțiunea Publicații de pe site-ul Internet al Secrétariat à la condition féminine.

CLIP: În Canada, mutilările genitale, ca excizia și infibulația, sunt interzise în baza Codului criminal. Niciun motiv n-ar putea justifica asemenea practici. Centres de santé et de services sociaux oferă servicii persoanelor care ar putea avea nevoie de ajutor.

Pentru informații suplimentare

Pentru o urgență sau pentru a obține servicii, puteți să contactați:

- Poliția, formând 911;
- À cœur d'homme, serviciu de asistență pentru soții cu comportamente violente: 418 660-7799;
- Association québécoise Plaidoyer-Victimes: 514 526-9037;
- Fédération de ressources d'hébergement pour femmes violentées et en difficulté du Québec: 514 878-9757;
- Directoarea sau directorul de la protecția copiilor din regiunea dumneavoastră. Coordonatele lor sunt disponibile la următoarea adresă: www.acjq.qc.ca/?49342FCD-412C-4510-A649-2CB8A3E345CF;
- Centre d'aide aux victimes d'actes criminels (CAVAC) din regiunea dumneavoastră: 1 866 532-2822;
- Centre de santé et de services sociaux cel mai apropiat de dumneavoastră;
- Linia telefonică de asistență, informare și referință destinată victimelor agresiunii sexuale: 1 888 933-9007 (gratuit);
- Regroupement des maisons pour femmes victimes de violence conjugale: 514 878-9134;
- Regroupement québécois des centres d'aide et de lutte contre les agressions à caractère sexuel (RQCALACS): 514 529-5252;
- SOS Violence conjugale, serviciu telefonic confidențial: 1 800 363-9010.

PARTICIPAREA LA VIAȚA PUBLICĂ

Societatea din Québec invită toți membrii săi să se implice în viața comunității lor: ocupând un post politic, fie la nivel local, regional sau național, fiind membru al unui organism comunitar sau al unui grup de întraajutorare sau, pur și simplu, exprimându-se în piața publică. Bărbați și femei, aveți toți același acces în locurile publice și la numeroasele tribune pe care le are Québec-ul pentru ca să vă puteți exprima.

Fundamentul democrației: votul

Sistemul electoral actual din Québec este bazat pe votul universal. A vota este un drept inalienabil. Dacă aveți 18 ani sau peste și aveți cetățenie canadiană, puteți să vă exercitați dreptul de vot, în deplină libertate și confidențialitate. Votul dumneavoastră este esențial!

„...Pentru a deschide orizonturile tuturor cetățenilor din provincie, pentru a oferi femeilor noi ocazii de a-și servi provincia, cer pentru ele dreptul de vot și de a fi votate.”
Domnul Adélard Godbout, prim-ministru al Québec-ului,
Assemblée législative, 4 aprilie 1940.

CLIP: „Charte des droits et libertés de la personne” recunoaște oricărei persoane, apte din punct de vedere legal și calificate, dreptul de a candida în alegeri și dreptul de a vota în acest context. „Charte canadienne des droits et libertés” prevede, de asemenea, că orice persoană care are cetățenie canadiană, are drept de vot și poate fi aleasă la alegerile legislative federale sau provinciale.

Implicarea

Politică, finanțe, justiție: din ce în ce mai multe femei ocupă posturi de răspundere în toate sectoarele vieții publice din Québec. Obiectivul Québec-ului este de a atinge o reprezentare egală a femeilor și bărbaților la toate nivelurile decizionale, atât în plan local, cât și regional sau național.

Societatea din Québec mizează, de asemenea, pe egalitatea numerică între bărbați și femei, peste tot unde se iau decizii pentru progresul colectivității, de exemplu, consiliile instituțiilor din mediul educațional, consiliile de administrație ale instituțiilor de sănătate. Indiferent de formă, implicarea dumneavoastră este primordială!

Participarea comunitară

Puteți să vă alăturați celor din rândul organismelor comunitare. Multe dintre aceste organisme veghează la apărarea drepturilor: drepturilor femeilor, drepturilor persoanei, drepturilor grupurilor mai vulnerabile. Alte organisme oferă diverse servicii de sprijin al persoanelor. Subliniem aici, în mod special, rolul fundamental pe care îl joacă organismele comunitare pe lângă imigranți și refugiați.

Libertatea de exprimare

Mediile de informare din Québec sunt numeroase și își deschid, în general, paginile sau își oferă microfoanele populației. Québec-ul încurajează exprimarea diversității punctelor de vedere pentru a îmbogăți dezbaterile și pentru promovarea democrației. Aveți cuvântul! Opinia dumneavoastră este importantă.

Pentru informații suplimentare

Alegerile:

Directeur général des élections du Québec

Regiunea Québec: 418 528-0422

Pretutindeni în Québec:

1 888 ÉLECTION (1 888 353-2846)

www.electionsquebec.qc.ca.

Alegerile din rețeaua de educație:

- Ministère de l'Éducation, du Loisir et du Sport
www.mels.gouv.qc.ca;
- Commission scolaire din teritoriul dumneavoastră.

Alegerile din rețeaua de sănătate și servicii sociale:

- Ministère de la Santé et des Services sociaux
www.msss.gouv.qc.ca;
- Agence de la santé et des services sociaux din regiunea dumneavoastră.

Alegerile municipale: contactați primăria dumneavoastră.

Organisme comunitare:

- Secrétariat à l'action communautaire autonome et aux initiatives sociales
www.mess.gouv.qc.ca/sacais;
- Centraide din regiunea dumneavoastră.

Dacă nu puteți găsi organismul guvernamental pe care îl căutați sau doriți să obțineți informații privind legile, programele și serviciile guvernamentale din Québec, adresați-vă la Services Québec.

Regiunea Québec: 418 644-4545

Regiunea Montréal: 514 644-4545

În alte părți din Québec: 1 877 644-4545 (gratuit)

Persoane surde sau mute (ATS) gratuit: 1 800 361 9596

MENȚINEȚI DIRECȚIA EGALITATE ÎN CONTINUARE!

Adesea citat ca exemplu pe scena internațională, este Québec-ul într-adevăr un paradis al egalității între sexe?

Bărbații și femeile din Québec au cu siguranță motiv să fie mândri, pentru că progresele făcute în urma revendicărilor primelor luptătoare pentru drepturile femeilor au fost considerabile. În educație, pentru a nu cita decât acest domeniu, fetele sunt acum mai numeroase decât băieții la obținerea unei diplome de studii secundare, colegiale și universitare.

La universitate, numărul studenților în unele discipline tradițional masculine, ca medicina, stomatologia și dreptul, este în plină creștere. Tinerii părinți beneficiază, în plus, de măsurile cele mai generoase de pe continent pentru a réconcilia viața de familie cu viața profesională.

Tinerii constituie un excelent indicator pentru a evalua drumul parcurs și, mai ales, pentru a pune în evidență etapele care ne-au rămas de depășit. În consecință, trebuie reamintit faptul că într-un context de mondializare și de schimbări demografice majore, lupta pentru egalitate este mai pertinentă ca oricând.

De aici importanța pentru toți cetățenii de a se mobiliza pentru a atinge acest obiectiv nobil. Fiecare persoană, în mediul său de viață, fiecare instituție, în sectorul ei de activitate, poate face ceva semnificativ în favoarea egalității între sexe. Este vorba de o responsabilitate comună.

Trebuie menținută această direcție pentru ca toți și toate să aibă condiții egale în exercitarea deplină a drepturilor lor și în dezvoltarea potențialului propriu. Bărbați și femei: aceleași drepturi, aceleași obligații, aceleași responsabilități, aceleași privilegii. Societatea din Québec are nevoie de energia, inteligența și dinamismul tuturor membrilor săi, fără excepție, fără nicio diferență.

Egalitatea și instituțiile guvernamentale

Conștient de rolul său de lider în materie de egalitate între femei și bărbați, Québec-ul și-a creat instituții care dau consistență voinței de a face sexismul de aici și de oriunde, sub toate formele sale, să bată în retragere.

Secrétariat à la condition féminine (SCF), creat în 1979 pentru a asista și consilia ministra responsabilă cu Condiția feminină, are ca mandat coordonarea și asigurarea monitorizării acțiunilor guvernamentale în materie de egalitate între sexe, orientarea guvernului, pentru a asigura prestigiul Québec-ului pe scenele interguvernamentale canadiene și internaționale, și unirea eforturilor proprii cu eforturile numeroaselor grupuri de muncă și cercetare universitară pentru ca Québec-ul să

rămână progresist în această direcție. Pentru orice informații suplimentare consultați: www.scf.gouv.qc.ca.

Conseil du statut de la femme (CSF), aflat, de asemenea, în subordinea ministrei responsabile cu Condiția feminină, este un organism guvernamental de consultanță și de studiu care veghează, încă din 1973, asupra promovării și apărării drepturilor și intereselor femeilor din Québec. El consiliază ministra responsabilă în legătură cu toate subiectele care privesc condiția femeii și furnizează informații pertinente femeilor și publicului. Pentru informații suplimentare: www.csf.gouv.qc.ca.

**Secrétariat
à la condition
féminine**

Québec